

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Рожищенського районного суду Волинської області
10.04.2025

м. Луцьк, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 10.04.2025 групою НПМ здійснено відвідування Рожищенського районного суду Волинської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Спас Юлія Олександрівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області – керівник групи НПМ.

Литвинчук Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Сахарук Ольга Ярославівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» установа є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, передбачених процесуальними законами.

Суд розташований на цокольному та першому поверхах будівлі за адресою: 45100, вул. Грушевського, 4, м. Рожище, Волинська обл. На вході до адмінбудівлі наявна вивіска із зазначенням його повної назви.

Відвідування здійснювалося у присутності Сіліч Івана Івановича – голови суду та Сімінської Ірини Вікторівни – керівника апарату суду, яка супроводжувала групу НПМ під час моніторингу об'єкту.

Будівля суду адаптована з урахуванням доступності для осіб з інвалідністю, центральний вхід обладнано кнопкою виклику персоналу, наявні інформаційні таблички з написами шрифтом Брайля для орієнтації людей із вадами зору, шлях до центрального входу виділено контрастними кольорами, які полегшують орієнтацію людям з обмеженими можливостями руху та вадами зору. Головний вхід також оснащений пандусом, що робить приміщення доступним для осіб, які пересуваються за допомогою крісла колісного (фото 1, 2).

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація через Територіальне управління Служби судової охорони у Волинській області, ними ж ведеться перевірка та реєстрація пропуску осіб до приміщення суду, також у працівників Служби судової охорони знаходиться аптечка для надання першої домедичної допомоги.

У приміщенні суду функціонує система відеонагляду, яка передбачає 12

камер відеоспостереження.

В установі функціонує одна зала судових засідань, призначена для розгляду різних категорій справ. Зала обладнана боксом для обвинувачених (підсудних) та засуджених із органічного захисного скла, наявні технічні засоби та програмне забезпечення для фіксування судового процесу та проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференцз'язку. Вікна в залах судових засідань та коридорах заґратовані. Підзона для підсудних і конвою в залі судових засідань не примикає до вікон (фото 5, 6).

За інформацією наданою адміністрацією суду, правосуддя у Рожищенському суді здійснює 4 судді, штатна чисельність апарату суду – 19 осіб.

На першому поверсі суду – зала очікування зі столом, питною водою та зразками процесуальних документів для громадян (фото 4).

Конвоювання осіб до зали судових засідань здійснюється через окремий вхід, біля якого наявна огорожена стоянка для спеціального автотранспорту варті. Маршрут конвоювання обвинувачених відокремлений від загальнодоступних приміщень.

Кількість камер для підсудних відповідає вимогам Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»), виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань. (фото 10, 12)

Впродовж 2024 року у суді не виявлено фактів заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваних.

Під час відвідування обвинувачені, підсудні (засуджені) в установі не перебували.

У суді наявні технічні засоби протипожежного захисту, а саме автоматичні установки пожежогасіння. Вогнегасники заповнені, пломбування без пошкоджень, розміщені з урахуванням норм протипожежної безпеки (фото 13). Будівлю обладнано знаками протипожежної безпеки. Є легкодоступними затверджені плани евакуації із кожної з груп приміщень, для вільного доступу відвідувачів та приміщень службового призначення.

Вхід до приміщень, доступ в які дозволяється тільки обмеженому колу співробітників суду, є окремим (фото 7).

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 25 жовтня 2019 року. За результатами попереднього відвідування НПМ встановлено:

- порушення норм площі у камерах для підсудних;
- порушення забезпечення особистої безпеки суддів та працівників суду;
- відсутність системи припливно-витяжної вентиляції у блоці з камерами для підсудних;
- відсутність кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
- відсутність належних умов для забезпечення участі в судових засіданнях

маломобільних груп населення;

порушення в забезпеченні доступу до якісної питної води;

порушення правових основ на відеозйомку;

надано рекомендації щодо їх усунення.

Виконаною є рекомендації щодо системи припливно-витяжної вентиляції у блоці, де розміщені камерні приміщення, яка встановлено та належно функціонує, забезпечено доступ до якісної питної води, забезпечено охорону суду.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (частини 1 статті 28 Конституції України, статті 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод).

1. У порушення пункту 6.5.2 ДБН України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», камери для обвинувачених (підсудних), засуджених за площею не відповідають мінімальним вимогам - 4 м² на особу. Окрім того, лави у камерах для обвинувачених (підсудних), засуджених не закріплені нерухомо (фото 10, 12).

2. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями та пункту 22.5 Європейських пенітенціарних правил обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води (порушення було виправлено в під час моніторингу).

Порушення права на життя (статті 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, статті 3 Загальної декларації прав людини, статті 27 Конституції України).

3. У порушення абзацу 4 пункту 5.11 ДБН України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» та пункту 14.1 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженій спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі - Інструкція) не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних).

4. Відсутня визначена пунктом 7.2.6 ДБН України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» та пунктом 9.1 Державних будівельних норм України, Захист від пожежі В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва» система автоматичного оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей.

5. У порушення вимог абзацу 7 пункту 7.1.9 ДБН України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» - відсутні кнопки звукової сигналізації, що мають

розміщуватися по маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статтей 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України).

6. У порушення вимог пункту 11.5 Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі - ДБН України Інклюзивність), жоден із наявних у приміщенні суду санітарних вузлів не пристосований для користування маломобільними групами населення, через недостатність площі та обладнання санітарних кімнат (фото 11, 15, 16).

7. Окрім цього, у порушення пункту 6.1.8 ДБН України Інклюзивність, приміщення суду та окремих вхід, що призначений для конвоювання обвинувачених (підсудних) та засуджених не обладнано пандусом, що ускладнює безпечне конвоювання осіб, котрі пересуваються на кріслі колісному (фото 8, 9). Окрім того, маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть вільно пересуватись приміщенням суду.

Порушення права на професійну правничу допомогу (статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України)

8. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», приміщення суду не обладнано кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Так, зазначене порушення може стати причиною звернень із позовом до Європейського суду з прав людини (далі - ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Волинській області:

1. Вжити заходів щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Рожищенському районному суду Волинської області:

2. Забезпечити обвинувачених (підсудних), засуджених постійним доступом до чистої питної води, обігріву в холодну пору року.

3. Обладнати бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних).

4. Забезпечити будівлю суду автоматичною системою оповіщення про пожежу для своєчасного виявлення пожежі на початковій стадії, оповіщення людей які перебувають у будівлі та вжиття необхідних заходів з евакуації.

5. Обладнати маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених кнопками звукової сигналізації.

6. Розглянути можливість переобладнання санітарних вузлів у суді, для користування маломобільними групами населення.

7. Для безпечного конвоювання обвинувачених (підсудних) та засуджених, котрі пересуваються на кріслі колісному - обладнати пандусом окремий вхід, що використовується при конвоюванні.

8. Облаштувати приміщення для роботи з матеріалами справ та кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), для реалізації їх права на захист від неналежного поведіння та на професійну правничу допомогу.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ:

Представник Уповноваженого

**Верховної Ради України з прав людини
у Волинській області**

Юлія СПАС

Фотоматеріали

Фото 1

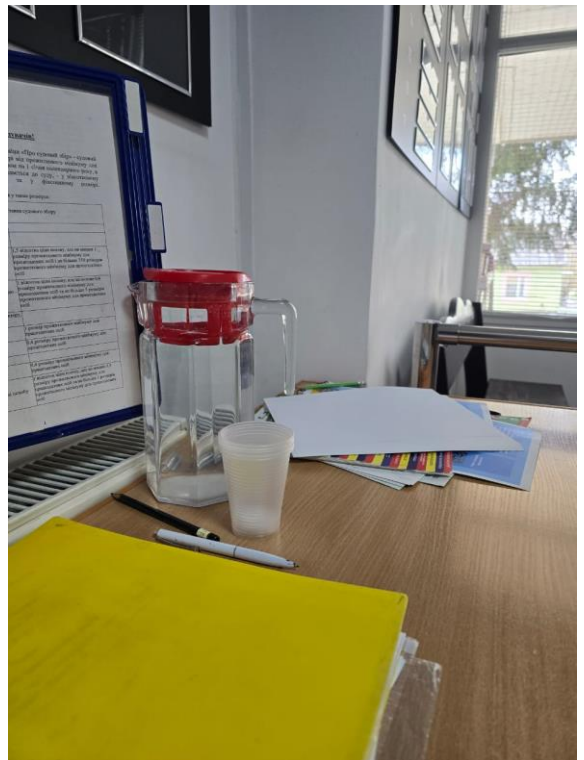
Фото 2

Фото 3

Фото 4

[illegible]

A two-story brick house with a tiled roof. The house has a set of stairs leading to the entrance, which is covered by a small awning. There are several windows on both floors, some with white frames. The house is surrounded by a paved area and some vegetation.

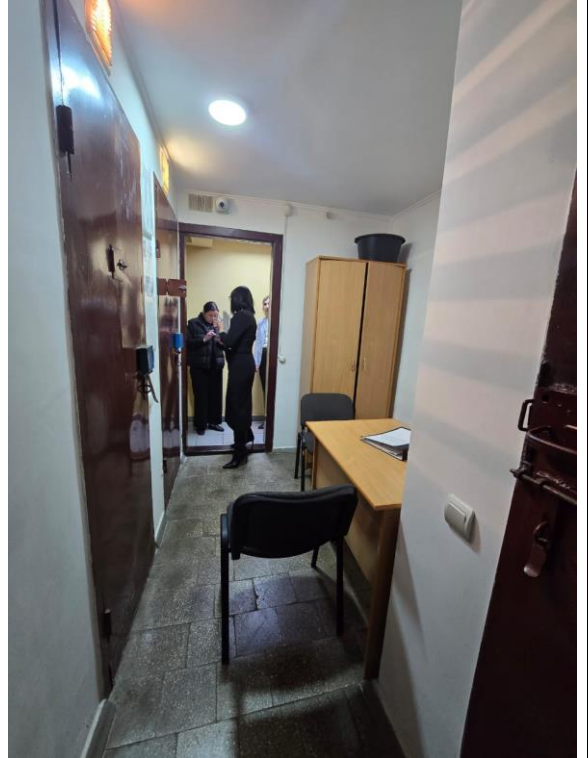
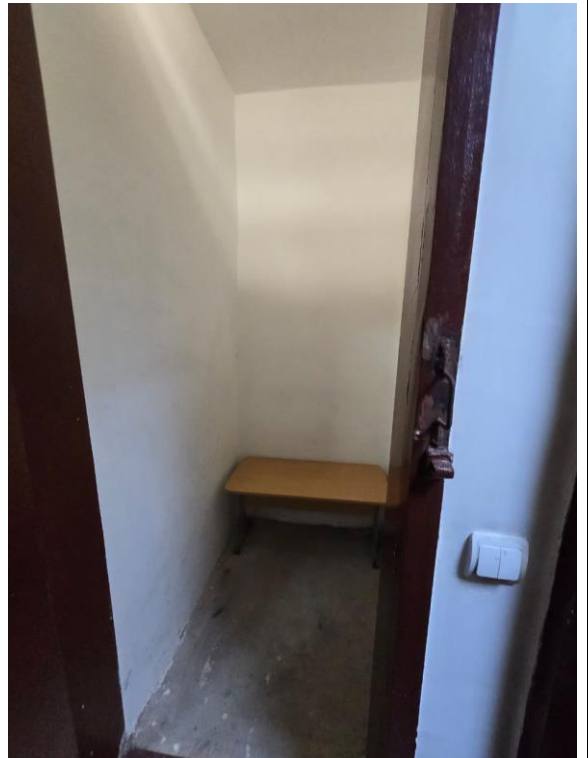
Фото 9**Фото 10****Фото 11****Фото 12**

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

